
Søker

Institusjonsopplysninger

Institusjonsnavn	UiT Norges arktiske universitet, Universitetsbiblioteket
Institusjonens e-postadresse	postmottak@ub.uit.no
Postadresse	UiT Norges arktiske universitet, Universitetsbiblioteket, Postboks 6050 Langnes
Postnummer	9037
Poststed	Tromsø
Institusjonens leder	
Fornavn	Johanne
Etternavn	Raade
Telefon	77 645 121
E-post	johanne.raade@uit.no
Er institusjonens leder kontaktperson for prosjektet?	Nei
Kontaktperson	
Fornavn	Astrid JE
Etternavn	Sømhovd
Telefon	77 644 406
E-post	astrid.j.somhovd@uit.no

Søknadstype

Velg søknadstype

Søknadstype	Innsatsområder
Innsatsområder	• Nye samarbeidsformer • Leselyst og lesefremming • Demokrati og ytringsfrihet

Prosjekt

Beskriv prosjektet

Prosjekttittel	Norsk nettverk for spesialsamlinger
Mål	Målet for prosjektet er å etablere et varig nettverk for institusjoner og ansatte i hele sektoren som arbeider både fysisk og digitalt med spesialsamlinger i Norge. Med fokus på spesialsamlingenes samfunnsrolle, vil nettverket bidra til: • Kartlegging av institusjoner og samlinger • Utveksling av erfaringer • Kompetanseheving Når nettverket er etablert vil det kunne legge til rette for felles ansvar for kulturarv, beredskap og utvikling av prosjekter på tvers av institusjoner med en mer helhetlig tankegang rundt forvaltning av denne typer samlinger. For å oppnå dette målet har vi utarbeidet et prosjekt som kulminerer i en konferanse i Oslo.

Prosjektbeskrivelse

I 2019 arrangerte Seksjon for spesialsamlinger ved Universitetsbiblioteket i Bergen konferansen "Spesialsamlinger i bibliotekene", med støtte fra Nasjonalbiblioteket. Konferansen hadde som mål å samle alle som jobber med spesialsamlinger i norske bibliotek og være oppstarten på et større nettverk. På grunn av ulike utfordringer, ikke minst knyttet til pandemien, ble det ikke noen fortsettelse av dette prosjektet i de påfølgende årene. Vi som jobber med spesialsamlinger ved universitetsbibliotekene i Bergen, Oslo, Tromsø og Trondheim ser behov for å bygge et varig nettverk for faglig erfaringsdeling og kompetanseheving med alle spesialsamlingsforvaltere i Norge. Vi ser store muligheter for å knytte kontakt mellom UH-bibliotekene, folkebibliotekene og Nasjonalbiblioteket, museer, arkivinstitusjoner og andre relevante aktører.

Verden har forandret seg siden konferansen i 2019, der ulike strategier for forvaltning av spesialsamlinger, inkludert materialitet og digitalisering, teknologi og tilgjengeliggjøring var i fokus. Selv om disse problemstillingene fortsatt er relevante, står Norge nå i en mer utsatt posisjon, der

beredskap for, konservering og vern av vår kulturarv er viktigere enn noensinne. Teknologisk utvikling og tilgang til nye verktøy i kombinasjon med dagens verdensbilde gjør det både nødvendig og relevant å stille spørsmålene som ble stilt i 2019 fra et 2025-perspektiv: Hvilken kompetanse er tilgjengelig, og hvordan kan vi skape rom for ressursdeling og felles prosjekter? Hvordan kan vi inkludere brukerperspektivet i arbeidet? Hvordan kan spesialsamlinger i norske institusjoner posisjonere seg som kulturarvaktører? Hva kreves for å sikre norske spesialsamlinger for fremtiden?

Spesialsamlingenes samfunnsrolle er blant annet bevaring av en felles hukommelse og kulturell identitet for kommende generasjoner. De er en viktig del av vår felles kulturarv og bør forvaltes i fellesskap. Selv om demokratisering gjennom digitalisering har vært mye diskutert de siste årene og er anerkjent som en grunnpilar for spesialsamlingenes fellesskap, har spesialsamlingene også ansvar for å sikre at den fysiske dimensjonen av bibliotekenes virksomhet blir verdsatt. Dette ansvaret omfatter blant annet å fremme lesekyndighet blant både det brede og det spesialiserte publikum, samt å videreføre evnen til å tolke skrifttradisjoner som ikke undervises i skolen og har begrenset plass i UH-sektoren. Vi mener derfor at målet med vårt prosjekt svarer på alle de tre innsatsområdene.

Prosjektet vi søker om midler til består av tre hovedaktiviteter:

1. Nettverksbygging
2. Oppbygging av samhandlingsplattform
3. Oppstartskonferanse

Nettverksbygging

For å bygge opp nettverket trenger representanter fra prosjektgruppen å jobbe praktisk og målrettet. Vi ser for oss tre fysiske møter. Det første møtet vil dreie seg om en kartlegging av mulige samarbeidspartnere. Dette vil identifisere hvem man kan invitere inn i nettverket, og hvilke mulige gevinster deltakelse i nettverket vil ha for den enkelte institusjon. Det andre møtet vil resultere i et dokument med felles prinsipper og mål som vil deles med de nye nettverksmedlemmene. Det tredje møtet vil ha som mål å jobbe frem et program til oppstartskonferansen. Siden konferansen er lagt til Oslo, vil møtene finne sted i Bergen, Tromsø og Trondheim slik at prosjektgruppen får anledning til å bli kjent med de respektive spesialsamlingene og relevante lokale aktører.

Oppbygging av samhandlingsplattform

For å legge til rette for god kommunikasjon og samarbeid mellom nettverkets medlemmer trenger vi en samhandlingsplattform. Plattformen er tenkt som forum for erfaringsutveksling, deling av ressurser, formidling av prosjekter og en felles inngangsport for publikum som er interessert i ulike spesialsamlinger. Denne vil være like tilgjengelig for alle medlemmer og enkel å drifte etter prosjektets slutt. Utredning av ikke-kommersielle og ikke-proprietære løsninger vil være hovedaktiviteten i dette trinnet.

Oppstartskonferanse

Prosjektet kulminerer i nettverkets oppstartskonferanse. Konferansen vil foregå over to dager og finne

sted ved UiO i november 2026. Innholdet vil skapes i samråd med nettverket slik at det gjenspeiler de interesseområder og problemstillinger som finnes på feltet.

Etter prosjektets slutt, vil nettverket gå over i ordinær drift som fungerer på følgende måte:

1. Nettverket vil ha faste digitale møtepunkter og periodiske konferanser

Det er viktig at alle deltakende institusjoner eier nettverket i fellesskap. Nettverket er ikke ment å bli en forpliktelse i en travel hverdag, men skal by på muligheter til å få faglig påfyll og inspirasjon. Det skal arrangeres månedlige digitale lunsjseminar. Her kan det for eksempel holdes et faglig innlegg fulgt av en spørsmålsrunde, og deltakerne får anledning til å orientere om nye utviklinger, prosjekter og lignende. Vi ser for oss at de digitale møtene og en digital samarbeidsflate der man kan diskutere spørsmål og snakke fag underveis blir hovedarenaen i det daglige. Her står erfaringsutveksling i sentrum. Nettverksdeltakere deler fra arbeidshverdagen sin og presenterer nye prosjekter, glimt fra samlingene eller diskuterer aktuelle utfordringer.

Utover regelmessige digitale møtepunkter vil konferansen som arrangeres annethvert år være den sentrale møtearenaen for nettverket. Her kan deltakerne i nettverket sette av noen dager til erfaringsutveksling, presentasjon av samarbeidsprosjekter og beste praksiser, samt drøfting av nye løsninger.

2. Utvikling av prosjekter og felles praksis

Nettverket vil gi en naturlig grobunn for samarbeid på tvers av institusjonstyper og sørge for at hele spesialsamlingsfeltet i Norge kan finne samarbeidspartnere der dette er hensiktsmessig.

Det norske nettverket for spesialsamlinger vil jobbe med utvikling av felles praksis, for eksempel:

- for publisering og visning av bilder og audiovisuelt materiale, ved utvikling av IIIF-basert løsning.
 - for produksjon og kvalitetssikring av metadata – f.eks. ved bruk av plattformer som kulturnav, humord m.fl.
 - for magasinerings, sikkerhet og beredskap, og skadedyrkontroll – nettverket vil skape felles rutiner og bistå der det er behov for veiledning.
 - for bruk av spesialsamlingenes materiale i undervisning og forskningsprosjekter.
- Arbeidet med disse punktene trenger som oftest finansiering, så nettverket vil aktivt utforske kanaler for å sende inn søknader. De ulike institusjonene bidrar med ressurser til disse søknadene. Koordinering av arbeidet vil skje i rammen av fremtidig drift av nettverket.

Framdriftsplan

Prosjektet er

Ettårig

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse	Første prosjektfase: - Fysisk oppstartsmøte i Tromsø: Prosjektgruppa konstituerer seg, begynner å kartlegge mulige samarbeidspartnere og fordeler arbeidsoppgaver i sammenheng med utredning og oppbygging av samhandlingsplattformen. Prosjektgruppa møter lokale aktører (f.eks. Norsk Polarinstitutt sitt bibliotek, Tromsø bibliotek og byarkiv). - Digitale møter: Videre arbeid med samarbeidspartnere og samhandlingsplattform.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.09.2025
Til dato	31.12.2025
Beskrivelse	Annen prosjektfase: - Fysisk møte i Trondheim: Prosjektgruppa forfatter grunnlagsdokumentet og tilgjengeliggjør det for samarbeidspartnere. Prosjektgruppa møter lokale aktører. - Digitale møter: Videre arbeid med samarbeidspartnere og samhandlingsplattform. Oppstart planlegging av konferanse.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.01.2026
Til dato	30.04.2026
Beskrivelse	Tredje prosjektfase: - Fysisk møte i Bergen: Prosjektgruppa utarbeider programmet til konferansen. Prosjektgruppa møter lokale aktører. - Digitale møter: Videre arbeid med samarbeidspartnere og samhandlingsplattform. Videre planlegging av konferanse.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.05.2026

Til dato	31.08.2026
Beskrivelse	Oppstartskonferanse i Oslo.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.11.2026
Til dato	14.11.2026

Andre opplysninger

Andre opplysninger/kommentarer om framdrifts-/aktivitetsplan	Siden deler av aktivitetene skjer i forbindelse med konferansen som holdes etter bevilgningsperioden er egenandelen fra samarbeidspartene satt til 16 mnd.
--	--

Budsjett

Prosjektår

Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket	550 000
--------------------------------------	---------

Andre inntekter

Beskrivelse	Egenandel Universitetet i Bergen (16 mnd)
-------------	---

Beløp	222 223
-------	---------

Beskrivelse	Egenandel Universitetet i Oslo (16 mnd)
-------------	---

Beløp	184 849
-------	---------

Beskrivelse	Egenandel UiT Norges arktiske universitet (16 mnd)
Beløp	165 410
Beskrivelse	Egenandel NTNU (16 mnd)
Beløp	222 223
Inntekter totalt	1 344 705
Utgifter	
Beskrivelse	Konferanse
Beløp	100 000
Beskrivelse	Arbeidsmøter
Beløp	300 000
Beskrivelse	Samhandlingsplattform - utredning og oppbygging
Beløp	150 000
Beskrivelse	Egeninnsats (16 mnd)
Beløp	794 705
Utgifter totalt	1 344 705

Totalt

0

Samarbeidspartnere

Har du samarbeidspartner(e)?

Ja

Navn

Universitetsbiblioteket i Bergen

Beskriv samarbeidet

Universitetsbiblioteket i Bergen (UBB) har en egen seksjon for spesialsamlinger med personale med høy faglig kompetanse. Her finnes mange med vitenskapelig bakgrunn, men også personer med bred kompetanse innen bibliotek, arkiv, konservering, formidling, samt beredskap og sikkerhet. Med Manuskript- og librarsamlingen, Billedsamlingen, Språksamlingane og Skeivt arkiv er UBB en nasjonalt ledende aktør i flere spesialsamlingsrelevante områder. UBB har betydelig kompetanse innen oppbygging og drift av digitale forvaltnings- og formidlingsflater. UBB er vert for det tredje fysiske møte i prosjektet.
Representanter fra UBB:
Bjørn Bagge, seksjonsleder for seksjon for spesialsamlinger
Alexandros Tsakos, faglig leder for manuskript- og librarsamlingen

Navn

Universitetsbiblioteket i Oslo

Beskriv samarbeidet

Ved Universitetsbiblioteket i Oslo (UBO) foregår arbeidet med spesialsamlinger i arbeidsgruppa spesialsamlinger og digitalisering. UBO forvalter blant annet Etnografisk multimediearkiv, Det norske institutt i Roma sitt fotoarkiv, samlinger etter Observatoriet, papyrussamlingen, øst- og sør-østasiatiske samlinger og drifter digitaliseringstjenester for UiOs studenter, fakulteter, institutter og forskningsmiljøer. UBO er vert for oppstartskonferansen høsten 2026.
Representanter fra UBO:
Hege Rød Segerblad, koordinator for arbeidsgruppe for spesialsamlinger og digitalisering
Federico Aurora, universitetsbibliotekar og leder for papyrussamlinga

Navn	Universitetsbiblioteket NTNU
Beskriv samarbeidet	Universitetsbiblioteket ved NTNU (NTNU UB) har en egen seksjon for spesialsamlinger. NTNU UB forvalter blant annet betydelige bok- og musikkhistoriske samlinger, diverse historiske arkiv, manuskript-, kart- og bildesamlinger. NTNU UB er Norges eldste vitenskapelige bibliotek og har stor kompetanse innen formidling, forvaltning og bevaring av spesialsamlinger. NTNU UB er vert for det andre fysiske møte i prosjektet. Representanter fra NTNU UB: Ruth Tove Trang-Liljar, seksjonssjef for seksjon for spesialsamlinger Alexander Haraldsvik-Lyngsnes, universitetsbibliotekar ved seksjon for spesialsamlinger

Navn	Universitetsbiblioteket UiT Norges arktiske universitet
Beskriv samarbeidet	Ved Universitetsbiblioteket ved UiT Norges arktiske universitet (UBT) foregår arbeidet med spesialsamlinger, digitalisering og privatarkiv i arbeidsgruppa for spesialsamlinger. UBT forvalter blant annet bokhistoriske samlinger, historiske kartsamlinger og flere privatarkiv, spesielt med tilknytting til nordområdene, samisk og kvensk. UBT leder nettverket i oppbyggingsfasen og er vert for det første fysiske møte i prosjektet. Representanter fra UBT: Andreas Klein, førstebibliotekar, arbeidsgruppe for spesialsamlinger Astrid JE Sømhovd, spesialsamlingsbibliotekar, arbeidsgruppe for spesialsamlinger

Vedlegg

Last opp vedlegg

- [Støttebrev spesialsamlingsnettverk.pdf](#)

Sammendrag og innsending